

În slujba adevărului istoric, cu mijloacele (uneori modeste), ale limbii române (I)*

Tiberiu M. Pană¹

Keywords: *Monograph of Vâlcea county, a critical approach, plagiarism.*

Summary: *Although it may seem, the present article is not a review, in the classical sense, of a **Monograph of Vâlcea county**, a work published in 1981 (**Vâlcea, Monograph**, Ed. Sports - Tourism, Bucharest, 1980, 350 p. + 48 p. drawings + a color map board, 20 lei). The article, prepared shortly after the publication of the monograph is a critical approach on a particular way to write history, characteristic to a time and some leaders of those times. The article also presents "habits" that have not disappeared either in the period after 1989, and "authors" who still use the same methods. Structured in three parts, the rich material provided by the monograph, determined us publish, in this issue of the magazine, only the parts related to the "Contribution" of the author (s) and the "Respect" for the historical truth. The information about the "Reasons of inspiration" (plagiarism) used for the compilation, will be published in the next issue.*

În seria **Județele Patriei**, a apărut în mai 1980 (în librării de la sfârșitul anului 1981) monografia județului Vâlcea (**Vâlcea, Monografie**, Editura Sport – Turism, București, 1980, 350 p.+ 48 p. planșe + 1 planșă hartă color, 20 lei). Monografia, însumând munca unui colectiv numeros (coordonat de Gheorghe Cîrstea și Dorel Constantinescu), prezenta succesele obținute de oamenii muncii în edificarea societății socialiste și pe aceste meleaguri. „Rod al investigației atente și riguroase a realităților județului Vâlcea în plan politic, economic și social ...” (p. 7), apariția lucrării, în opinia autorilor, „... are valoare de simbol și de document, constituie un moment de referință în spațiu și în timp, mai ales pentru istoria nouă a patriei” (p. 5).

Fără îndoială, așa stau lucrurile în ceea ce privește istoria mai nouă; în cele ce urmează, noi dorim să ne referim la istoria mai veche, căreia – pe bună dreptate – i se consacră un spațiu amplu în lucrare (p. 38-69). Într-adevăr, „ne cunoaștem bine rădăcinile, știm de unde am pornit” (p. 6), dar această adâncă cunoaștere, ne obligă. Cu atât

---

* Acest articol a fost scris în anul 1982. Deși s-a bucurat de aprecierea istoricilor autentici ai timpului (Petre Bardașu, Sergiu Purece etc.), care ne-au și făcut sugestii pertinente, politicienii vremii au refuzat publicarea lui, pentru a nu periclita poziția „istoricilor oficiali” ai regimului comunist, autori ai unor texte comandate.

Aducem recunoștința noastră publică domnului Claudiu Aurel Tulugea, care a susținut necondiționat demersul nostru de a publica acest material, manifestându-și astfel solitudinea amabilă și colegială.

** Din dorința de a reproduce cât mai fidel textul original al *Monografiei*, i-am păstrat particularitățile gramaticale, stilistice și de scriere. Pentru textul nostru am utilizat normele gramaticale și ortografice actuale, iar explicațiile noastre din textele citate le-am marcat prin paranteze.

¹ Pană Tiberiu, profesor „Grup Școlar Oltchim” Rm. Vâlcea.

mai mult, cu cât capitolul respectiv din lucrare avea ca motto, îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu: „*Trebuie să redăm istoria așa cum este ea și din aceasta nu avem decât de câștigat! Să facem ca oamenii să cunoască și să înțeleagă cum trebuie istoria*”.

Să urmărim „truda” autorului (sau autorilor) în ușurarea cunoașterii și înțelegerii istoriei județului Vâlcea, pornind chiar de la rădăcini**. Facem precizarea că „*bogăția*” și „*diversitatea*” materialului ne-au determinat să îl sistematizăm în trei capitole (fără pretenția de a-l epuiza):

- I. „Contribuția” autorului (autorilor);
- II. „Respectul” pentru adevărul istoric;
- III. Motive de inspirație (plagiat).

I. „Contribuția” autorului (autorilor)

Notă: De urmărit claritatea, fluența, topica, bogăția de idei a frazelor, multe dintre ele demne să asigure material unei rubrici permanente din revista „*Săptămîna*” (în rubrica intitulată *Gîgă* erau publicate „perle” din publicistica timpului).

1. „*Urmele trecerii omului de la stadiul de simplu culegător și vînător la acela de producător al propriei hrane au fost descoperite la Copăcelu (azi Bravița) și la Brezoi, în cele mai vechi așezări, de cultivatori de plante și crescători de animale, fixate în timp acum circa 8000 de ani (pe la 6000 î.e.n.)*” (p. 39);

2. „*Continuitatea daco-romană în domeniul culturii materiale și spirituale este un fenomen de persistență și el se datorește componentei geto-dace și romane*” (p. 44);

3. „*Peste oamenii sau stăpînii pămîntului au trecut numeroase popoare în migrație, care s-au așternut ca o pînză, cînd mai deasă, cînd mai transparentă, ce se destrăma fie prin asimilarea noilor veniți de către localnici, fie că veneau alți migratori*” (p. 44-45);

4. „*Descoperirile din ultimii 30 de ani de pe întregul teritoriu al României, inclusiv rezultatele obținute în județul Vâlcea, au documentat procesul continuității daco-romane, refacerea unității etnice și culturale în secolele IV-V și secolele VI-VII, pe străvechiul fond traco-geto-dac, în secolele respective devenind daco-roman, apoi romanic și, în sfîrșit, românesc*” (p. 45); Sperăm că, în sfîrșit, ați înțeles!

5. „*Meșteșugul metalelor neferoase exploata nisipul aurifer din apa Oltului. Renumita salină de la Ocnele Mari, cunoscută din vremea dacilor, ajunge una din cele mai importante mine din Țara Românească, sumele încasate contribuind mult la venitul statului*” (p. 47);

6. „*Pătrașcu cel Bun, tatăl lui Mihai Viteazul, care căuta aer bun pentru suferința sa, a îndrăgît acest oraș în care a început zidirea Bisericii Cuvioasa Paraschiva și unde moare la 26 decembrie 1557, fiind apoi dus și înhumat la Mănăstirea Dealul*” (p. 48);

7. „*Mare sprijinitor al culturii, Brîncoveanu a organizat aici (la Horezu, n.n.) una dintre cele mai mari și importante biblioteci din acea perioadă unde venea aproape în fiecare an*” (p. 49-50);

8. „Deși slab înarmată, echipată și dotată numai cu anumite arme de luptă, precum și cu deficiențe sub raportul instrucției, datorită timpului extrem de limitat avut la dispoziție, tabăra de la Rîtureni era un instrument de apărare...” (p. 54);

9. „Vestea alegerii lui Alexandru Ioan Cuza a fost primită de vîlteni cu deosebit entuziasm. Mulțimea a ieșit pe străzi cu torțe aprinse în mâini și s-a prins să joace hora Unirii. În saloanele primăriei s-au primit felicitări; elevii Școlii secundare au dat un concert în aplauzele asistenței” (p. 56);

10. „Dar, cu toate că masele populare suportaseră greu acest război (de independență, n.n.), aduseseră jertfe de sînge pe cîmpul de luptă, ele nu și-au văzut împlinite aspirațiile de dreptate socială, exploatarea a continuat, viața lor rămînînd la fel de oropsită” (p. 57);

11. „Populația contribuie la susținerea armatei (în primul război mondial, n.n.) care dă lupte crîncene pe teritoriul județului, suferind mari pierderi materiale și umane, epidemii” (p. 59);

12. „Făurirea statului național unitar român la 1 decembrie 1918 a avut un ecou puternic și în județul Vîlcea, unde simbolul Unirii de la 1859 vibra în conștiințe, iar legăturile cu românii de dincolo de munți fuseseră dintotdeauna și mereu vii” (p. 59).

Unele dintre aceste „perle de cultură” își datorează umorul cult dorinței autorului de a se detașa de sursele de inspirație folosite. Iată, doar câteva exemple:

- Astfel, citatul de la punctul 1 (referitor la trecerea omului la stadiul de cultivator de plante și crescător de animale) a ajuns atît de greu de înțeles, pornind de la următoarea sursă: „Cînd omul trece... de la stadiul de simplu culegător și vîntor la acela de producător al propriei sale hrane – învingînd natura – întîlnim de pildă, la Copăcelu și acum recent, la Brezoi, cele mai vechi așezări omenеști de cultivatori de plante și crescători de animale domestice...care pe baza unor date mai recente pot fi fixate în timp acum circa 8000 de ani (pe la 6000 î.e.n.)”²;

- Citatul de la punctul 6 (referitor la relația lui Pătrașcu cel Bun cu Râmnicu) a ajuns atît de hilar, deși a plecat de la următorul text: „Poate pentru odihnă sau pentru căutarea sănătății, așa va face și Pătrașcu Voievod care căuta un aer mai bun pentru suferința sa și unde îl cercetează un medic sibian însă fără a-l putea tămădui, căci moare aici, la 26 decembrie 1557, fiind apoi dus și îngropat la mănăstirea Dealul”³.

O paranteză

Deoarece monografia „este o urare de «bun venit» pe aceste meleaguri, prin invitația sinceră de a cunoaște nemijlocit pitorescul locurilor ...” (p. 5), să extindem (puțin) aria de referință și asupra capitolului despre **Turism**:

„Documentele atestă că atît domnitorii Țării Românești, cît și principii Transilvaniei și regii Austro-Ungariei de mai tîrziu încurajau comerțul între aceste teritorii” (p. 273). Just, dar considerăm că „documentele” nu cad în greșeala autorilor: dualismul austro-ungar s-a realizat în anul 1867, prin alegerea împăratului Austriei și ca rege al Ungariei. Împăratul Franz Joseph I, căci despre el este vorba, a domnit pînă în

² Berciu 1974, p. 12-13.

³ Sacerdoțeanu 1972, p. 43.

1916, când, datorită intrării României în război împotriva Austro-Ungariei, comerțul dintre cele două state a încetat. Deci, „regii Austro-Ungariei”, care încurajau comerțul cu Țara Românească (România, n.n.) au fost de fapt ... unul singur, împăratul – rege Franz Joseph! La Turism, mai merge!

Câteva „reper” turistice și lingvistice:

- „*Tot în dreptul podului (la Căineni, n.n.) se află monumentul eroilor căzuți în munți, în timpul primului război mondial, sub comanda generalului David Praporgescu*” (p. 276);

- „*Văile celor două râuri la confluență (confluența Lotrului cu Oltul, n.n.) sunt chiar pe fundul sinclinalului, adică pe încreștitura naturală a culmilor, acolo unde apa nu a mai fost nevoită să ferestruiască pentru a-și croi drum*” (p. 278);

- „*Stația C.F.R. Mănăstirea Turnu este punctul de plecare în numeroase drumeții montane spre înălțimile Coziei – împânzite cu poteci în toate direcțiile și accesibile tuturor categoriilor de turiști*” (p. 279);

- „*Pe dreapta Oltului și a șoselei, imediat la ieșirea din defileu, la poalele muntelui Basarab se disting urmele Schitului de la Piatra sau Cozia veche, menționat în cartea călugăriței Teofana (mama lui Mihai Viteazul) la 8 noiembrie, 1601, în timpul lui Negru Vodă pe locul unei foste așezări dacice*” (p. 281);

- „*În acest sens pot fi stabilite trei perioade mai importante în existența sa (a mănăstirii Cozia, n.n.), și anume: făurirea – sfârșitul secolului al XIV-lea, marea înflorire din secolele XIV- XVI până la începutul secolului XVII și perioada fanariotă când începe decăderea*” (p. 283);

- „*Scăpat din strînsoarea munților, Oltul își poartă apele printr-o vale care se deschide tor mai mult spre sud, pierzându-și treptat marginile și topindu-se în relieful îndulcit al regiunii subcarpatice*” (p. 284);

Dacă doriți date suplimentare despre vechimea „*de peste 2 milenii, desigur cu mici întreruperi*” a târgului de la Râureni, vă asigurăm că nu le veți găsi în DRH B⁴ (unde face trimitere nota 2, de la pagina 287), ci la Dumitru Tudor⁵;

- „*Faima portului, obiceiurilor și graiului ciobănesc al locuitorilor din Băbeni au depășit de mult hotarele țării*” (p. 288);

- „*Revenind la traseul nostru (șoseaua națională nr. 64, n.n.), în stînga drumului se află cea mai veche construcție din lemn de pe teritoriul municipiului, biserica din Râureni, ridicată la 1747*” (p. 286);

- „*În comuna Stănești, satul Lungești, se află unul dintre cele mai vechi monumente de arhitectură, construit înainte de 1500, reconstruit la 1536 și păstrat în formă originală*” (p. 288);

Ce îndeletniciri mai aveau locuitorii comunelor Orlești, Zăvideni, Prundeni și Călina? „*Ocupația de bază este agricultura – pomicultura și viticultura, dar și cultivarea cerealelor și creșterea animalelor*” (p. 289);

- „*În memoria eroului național Tudor Vladimirescu, al cărui asasinat mișelesc în apropiere de Tîrgoviște a zădărnicit succesul revoluției ce urmărea desființarea rela-*

---

⁴ DRH B 1953, p. 87.

⁵ Tudor 1972, p. 30.

țiilor feudale și răsturnarea dominației otomane, care le apăra și agrava, în parcul din centrul orașului (Drăgășani, n. n.) a fost dezvelit în anul 1970 un bust...” (p. 220);

- „Mănăstirea Govora, retrasă privirii și așezată între dealuri, evocă semnificația acestui așezământ asupra culturii neamului. Existența sa este socotită din secolele al XIV-lea – al XV-lea, de pe vremea lui Vlad Dracul...” (p. 301);

- „În curtea mănăstirii (Bistrița, n.n.), pot fi remarcate exemplare bătrâne de nuci și castani comestibili” (p. 303);

- „De-a lungul anilor, orașul (Râmnicu Vâlcea, n.n.) s-a dezvoltat lent, în perioada de înflorire a burgheziei, avînd chiar o evoluție stagnantă, fiind cunoscut doar pentru calitățile sale de stațiune climaterică” (p. 310);

- „De Ocnele Mari sînt legate două momente importante din istoria națională; aici, într-un sat din apropiere a poposit Tudor Vladimirescu într-o noapte, în drumul său spre Tîrgu Jiu. La 1848 lui Costache Bălcescu i se încredințează misiunea de a ridica «ciocănașii» la luptă” (p. 316). Fără discuție, două momente importante din istoria națională, cu atât mai mult cu cât: „nici un document nu atestă prezența lui Costache Bălcescu în preajma sau în primele zile ale revoluției, la Ocne, ori la Rîmnic”⁶.

II. „Respectul” pentru adevărul istoric

1. „Descoperiri ce vin să completeze pe cea de la Bugiulești au fost făcute pe malul stîng al Oltului, între localitățile Olanu și Drăgoești: unelte din cremene lucrate într-o tehnică primitivă, asemănătoare cu cele cunoscute lîngă lacul Victoria din Africa și datate prin metoda modernă «Organ Potasiu» (argon potasiu, n.n.) la 2 milioane ani” (p. 12);

Ce spune, de fapt, sursa? „Important pentru județul nostru este că între Olanu și Drăgoești au fost descoperite unelte de cremene, lucrate într-o tehnică primitivă. Asemenea unelte se cunosc în Africa est-centrală, pe lacul Victoria, unde au fost datate prin metoda modernă a potasiului, la două milioane de ani. Această datare a determinat și pe arheologii români să plaseze uneltele de pe Valea Dîrjovului și prin urmare și pe cele din județul Vâlcea acum un milion de ani” (Dumitru Berciu, **Despre istoria străveche a județului Vâlcea...**, în *Studii Vîlcene*, nr. III, Rîmnicu Vâlcea, 1974, p. 12). Nu este în niciun caz vorba de „datarea” respectivelor unelte prin metode moderne, cum de altfel ne-o spune însuși autorul: „cu rezervele pe care ni le impun observațiile științifice, noi putem așeza începutul istoriei patriei noastre – și teritoriul județului Vâlcea intră în zona celei mai vechi locuiri - pe la două milioane de ani î.e.n.” (p. 12);

2. „Masca de bronz descoperită la Ocnița, lucrată...într-un atelier local de la sfîrșitul secolului I î.e.n., deci în epoca marelui rege Burebista...” (p. 42); aceasta ținînd cont de faptul că domnia lui Burebista a luat sfîrșit, în condiții neclare, în anul 44 î.e.n., destul de departe de sfîrșitul aceluia secol.

3. „Noua credință a reprezentat un factor care a unit pe daci și pe romani și i-a diferențiat de popoarele migratoare ce nu primiseră creștinismul, știut fiind faptul că și

---

⁶ Studii 1948, p. VII-VIII.

religia de bază, anterioară a dacilor, era monoteistă” (p. 45). Cât de monoteistă era „religia de bază” a geto-dacilor, vom vedea în continuare:

- „Încă din 1945, Constantin Daicoviciu stabilea, pe baza interpretării corecte a unui cunoscut și mult dezbătut pasaj din Istoriile lui Herodot, că religia daco-getică era politeistă... Pe temeiul știrilor literare din antichitate se poate vorbi cu certitudine de mai multe divinități daco-getice”⁷;

- „... săpăturile au confirmat credem, două teze dintre cele mai importante: aceea a caracterului politeist și aceea a caracterului predominant urano - solar al religiei daco-getice. Confirmarea a venit mai cu seamă datorită dezvelirii a numeroase sanctuare ale dacilor”⁸;

- „Ni se pare un bun câștigat și deplin lămurit că religia daco-getică, la fel cu cea a tuturor celorlalte popoare indo-europene în care se integerază și cea a strămoșilor noștri fără să constituie o excepție, a fost politeistă, cu zeități ierarhizate după însemnătatea și importanța pe care le-o acordau credincioșii”⁹.

Așadar, izvoarele literare și arheologice au impus o singură concluzie: „în faza actuală a cercetărilor, nu putem spune decât că ea era o religie politeistă”¹⁰.

4. Citând, autorul nu se sfiește să „aranjeze” sursa de la care a pornit din dorința de a ne face să înțelegem altceva. Citându-l pe Paul de Alep în legătură cu exploatarea sării la Ocnele Mari, autorul „uită” să ne spună și că „acești sărmani nenorociți”, adică lucrătorii de la salină, erau „toți cei care au fost prinși ca hoși sau care se află sub osîndă... trimiși în lanțuri de către domn în acel loc, unde ei taie sarea în timpul nopții și apoi o scot afară în timpul zilei”¹¹. Parafrazându-l pe același Paul de Alep, respectul autorului pentru adevăr este „o priveriște care îți rupe inima”.

5. Dar să dăm din nou cuvântul autorului: „din anul 1716, Vilcea a intrat alături de județele Olteniei în hotarele Imperiului austro-ungar” (p. 50). Să fie doar o simplă greșeală de tipar? „La sfârșitul anului 1739, în fața ofensivei otomane, trupele imperiale s-au retras din provincie și astfel, după două decenii de dominație austro-ungară Oltenia este reintegrată în Țara Românească” (p. 50). Nu, tipografia nu are acum nicio vină, deoarece:

a) nu este un secret faptul că regimul dualist austro-ungar s-a realizat în anul 1867;

b) „Oltenia, «cedată Porții» în 1739 prin tratatul de la Belgrad, era în realitate pierdută pentru austrieci încă din toamna anului 1737, când, după recucerirea Nișului, turcii de la Vidin și trupele trimise de Constantin Mavrocordat din București au alungat pe imperiali din Craiova și din toată regiunea de șes”¹².

6. „Țara Românească rămîne un an sub ocupație otomană, timp în care i se înrăutățește situația... și prin abuzurile și jafurile săvârșite de cei 20.000 soldați turci” (p. 52). De fapt, armata otomană din cele două principate extracarpatice se ridica în

---

⁷ Daicoviciu 1972, p. 204.

⁸ *Ibidem*, p. 220.

⁹ Crișan 1975, p. 417.

¹⁰ *Ibidem*, p. 423.

¹¹ Călători 1976, p. 188.

¹² Constantinescu *et alii* 1964, p. 473.

1821 la „peste 20.000 de soldați”¹³. Să recunoaștem că, pentru Țara Românească, și jumătate din această cifră ar fi fost prea mult.

7. „Demersurile făcute în această perioadă contribuie la alegerea domnitorilor pământeni pe câte 7 ani” (p. 52). Aici este mai dificil. Probabil, din dorința subită de a fi concis, autorul încearcă, în numai 14 cuvinte, să ne spună că:

a) demersurile făcute de boieri au determinat Poarta să restabilească domniile pământene (ceea ce este corect), dar primii domni pământeni au fost numiți pe viață (la 1/13 iulie 1822), și nu aleși;

b) durata domniei a fost stabilită la 7 ani în 1826, prin Convenția ruso-turcă de la Akkerman (prin care s-a prevăzut „alegerea” de către divan a domnitorilor pământeni, cu asentimentul Rusiei și Turciei).

8. „Zinca Bălcescu, sora marelui revoluționar pașoptist, avea la Bălcești (azi comuna Nicolae Bălcescu) un conac unde venea foarte des” (p. 52). Zinca Bălcescu, „sora” lui N. Bălcescu, era de fapt mama lui. Sora acestuia se numea Sevastița.

9. „La numai câteva zile, populația locală era informată despre semnificația actului săvârșit de popor la Islaz, documentele emise ulterior arătând că «ziua de 11 iunie reprezintă cea mai mare revoluție care s-a pomenit vreodată», când «românul și-a cucerit drepturile lui»” (p. 52-53). Căutând cu lumânarea adevărul istoric printre vorbele scrise de **autor**, nu am putea găsi mai mult decât că:

a) Se face o elementară, dar gravă, confuzie între începutul revoluției la Islaz (la 9 iunie 1848) și declanșarea acesteia în București (la 11 iunie). Deci, „documentele emise ulterior”, referindu-se la evenimentele din 11 iunie, nu puteau informa populația despre „semnificația actului săvârșit de popor la Islaz”!!!

b) Să vedem despre ce „documente” este vorba și, mai ales, să urmărim cum le-a „prelucrat” autorul: „documentele” sunt de fapt unul singur și anume **Circulara Ministerului din Lăuntru al Țării Românești către toate administrațiile de județe**¹⁴. Înainte de interpretarea lui de către autor, sursa arăta astfel: „C[institutul] Departament al Trebilor din Lăuntru, prin a doua ștafetă cu no. 3006... încunoștințează că în zioa de 11 iunie s-au urmat cea mai măreață reformă care s-au pomenit vreodată în această țară... Românul și-a dobândit în puține ceasuri, fără cea mai mică vărsare de sânge, dreptu lui înecat de mai multe veacuri...”¹⁵. Considerăm ca fiind de prisos alte comentarii. Trimiterea¹⁶ din **Monografie**, nu-l disculpă pe autor, acesta preluând de acolo integral fragmentul citat.

10. „Nici presiunile ce au urmat după înfrângerea revoluției (de la 1848, n.n.), nici arestările, nici munca forțată cu dorobanții la spate nu au putut determina masele populare să nu spere în victoria idealurilor pentru care luptaseră” (p. 55). Concizia la care recurge autorul pentru a ajunge la momentul unirii principatelor este de apreciat, dar ... folosirea constrângerii extraeconomice (adică a forței dorobanților) pentru a-i sili pe țărani să lucreze pământul moșierilor (conform învoielilor celor două părți) s-a introdus abia în anul 1872!

---

¹³ *Ibidem*, p. 907.

¹⁴ Circulara, p. 511-512.

¹⁵ Studii 1848, 1978, p. 35, documentul nr. 3.

¹⁶ Tamaș 1970, p. 593.

11. Alegerile pentru adunările Ad-hoc „... desfășurate în 1857-1858” (p. 56). Adunările Ad-hoc și-au început lucrările în septembrie 1857, deci, alegerile se terminaseră! Iar în a doua jumătate a anului 1858, în Țara Românească și Moldova, s-au desfășurat alegeri pentru Adunările electivă.

12. „În Vâlcea, prima scînteie a revoltei se aprinde în noaptea de 13-14 martie (1907, n.n.) în comuna Laloșu. Răscoala cunoaște o anumită gradăție. Intensitatea sa crește din părțile muntoase spre șes. [...] Răscoala din județul Vâlcea durată o săptămîină, și anume între 12-19 martie...” (p. 57-58). Pentru restabilirea adevărului se impun următoarele precizări:

a) Dacă răscoala a început din sudul județului (din comuna Laloșu) și a cunoscut o „anumită gradăție”, considerăm că intensitatea acesteia a scăzut din părțile de șes spre cele muntoase și nu invers, cum susține autorul;

b) Lăsăm la latitudinea dumneavoastră să optați pentru una dintre datele oferite de autor ca moment de început al răscoalei; răscoală care ar fi durată o săptămîină (adică 7 zile) și anume „între 12-19 martie” (adică 8 zile!).

13. „Manifestîndu-se în toate formele posibile, revolta țărănimii vîlcene... evoluează într-un ritm furtunos, recurgîndu-se la alungarea autorităților și arderea condicilor de învoielii (Mădulari, Horezu, Bălcești, Diculești, **Gorunești**, [...], **Mihăești**, **Slăvitești**), incendierea conacelor și ciocniri sîngeroase cu armata represivă (Laloșu, Bălcești, Berbești, Mologești, Făurești, Voicești, **Crețeni**, Gușoeni, Stroești, **Popești**, **Urși**, **Drăgoești**, Lăunele de Jos)” (p. 58).

Să vedem ce s-a întîmplat de fapt în câteva dintre localitățile enumerate:

„**Gorunești**. Dumitru Niculescu, Ion Columbeanu, Haralambie Dolofan și Ilie Ciucă Păpădie sînt arestați ca instigatori. Nu se semnalează mișcări violente”¹⁷;

„**Mihăești**. Asupra locuitorilor ... (în text sunt menționate patru nume, n.n.) s-au găsit obiecte provenind de la bilciul din Cîmpu Mare, județul Olt, pentru care sunt arestați” (*Ibidem*, p. XLVI);

„**Slăvitești**. Deși nu au fost tulburări, armata s-a dedat, și aici, la excese cu prilejul perchezițiilor” (*Ibidem*, p. LII);

„**Crețeni**. Un grup de treizeci de țigani a fost împrăștiat în ziua de 15 martie de garda casei lui Crețeanu din localitate, în timp ce aceștia încercau să atace conacul. Sosit, împreună cu o grupă de soldați, inspectorul N. Livezeanu arestează cinci dintre aceștia. Ceilalți au fugit” (*Ibidem*, p. XLII-XLIII);

„**Popești-Urși**. Agitațiile din zilele de 13-15 martie au făcut necesară prezența trupelor. Nu se semnalează mișcări mai violente” (*Ibidem*, p. L).

14. „Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea și prima parte a celui de-al XX-lea începe exploatarea sistematică a sării din masivul Ocnele Mari în antrepriza inginerului austriac Karl Voith” (p. 105). Adevărul este următorul: „În anul 1845 Gh. Bibescu, domnul Țării Românești, aduce pentru modernizarea ocnelor din Muntenia pe inginerul austriac Carol Voith”¹⁸.

Deocamdată, atât. Despre *Motivele de inspirație (plagiat)*, în numărul următor al publicației.

¹⁷ Nestorescu-Bălcești et alii 1974, p. XLIV.

¹⁸ Purece 1974, p. 88.

Abrevieri

- Buridava – Buridava. Studii și materiale, Rm. Vâlcea;
Călători – Călători străini despre Țările Române, vol. VI, București;
Circulara – *Circulara Ministerului din Lăuntru al Țării Românești către toate administrațiile de județe* (editată în volumul *Anul 1848 în Principatele Române, Acte și documente publicate cu ajutorul Comitetului pentru ridicarea monumentului lui I.C. Brătianu*, Tomul I, București;
DRH B – Documenta Romaniae Historica. B. Țara Românească;
Studia – Studia et Acta Musei „Nicolae Bălcescu”, Bălcești;
Studii 907 – Răscoala țărănească din 1907 în județul Vâlcea. Studii și documente, Societatea „Prietenii Muzeului Bălcescu”, Bălcești pe Topolog;
Studii 1948– Revoluția de la 1848 în județul Vâlcea. Studii și documente, Societatea „Prietenii Muzeului Bălcescu”, Bălcești pe Topolog;
Studii VL – Studii Vâlcene, Rm. Vâlcea.

Bibliografie

- Berciu 1974   Dumitru Berciu, *Despre istoria străveche a județului Vâlcea în lumina cercetărilor locale din ultima perioadă*, în *Studii VL*, III, p. 11-18.
- Constantinescu *et alii* 1964   P. Constantinescu (coord.), *Istoria României*, vol. III, , București.
- Crișan 1975   I. H. Crișan, *Burebista și epoca sa*, București.
- Daicovicu 1972   Hadrian Daicovicu, *Dacia de la Burebista la cucerirea romană*.
- Nestorescu-Bălcești *et alii*   Horia Nestorescu-Bălcești, Corneliu Tamaș, Petre Bardașu, Sergiu Purece, *Răscoala țărănească din 1907 în județul Vâlcea*, în *Studii*, p. I-LXXXIV.
- Purece 1974   Sergiu Purece, *Contribuții la istoricul exploatarei sării în județul Vâlcea*, în *Studii Vâlcene*, nr. III, Râmnicu Vâlcea, p. 85-98.
- Sacerdoțeanu 1972   A. Sacerdoțeanu, *Originea și condițiile social-economice ale dezvoltării vechiului oraș Râmnicu-Vâlcea*, în *Buridava*, p. 37-56.
- Tamaș 1970   Corneliu Tamaș, *Anul 1848 în județul Vâlcea*, în *Studia*, p. 591-634.
- Tudor 1972   Dumitru Tudor, *Cîteva repere ale epocii romane în lumina cercetărilor arheologice de la Buridava*, în *Buridava*, p. 29-38.